

Poesia i vida d'un fotògraf suís

Joan Vicent Aliaga

La meravellosa exposició de fotografies de Robert Frank (Zurich, 1924) a la Sala Parpalló, de València, és tota una cruïlla. Una esplèndida madeixa on vibren els millors aspectes de la fotografia occidental.

Recurrent-la, tota una tirallonga d'imatges familiars et vénen a la memòria. Imatges que la sèrie «The Americans» recull quan reflecteix la flaire malenconiosa i aspra de la vida quotidiana als Estats Units i que tant ens recorda Walker Evans, el treball del qual ja poguérem veure en la mateixa Sala Parpalló.

Malgrat aquestes òbvies semblances que podríem prolongar amb la referència de la petjada de l'anglès Bill Brandt en l'obra de R. Frank —assenyalada per Peter Turner el 1975, amb ocasió de l'exposició «Bill Brandt. The Early Years» («Els anys prime-rencs») —, l'estètica de Robert Frank té la pròpia personalitat. Una personalitat marcada pel seu aprenentatge a Suïssa d'aquest món d'ombres i llums que és la fotografia i pels nombrosos viatges en un itinerari que el dugué al Perú, Bolívia, la mateixa Amèrica del Nord, París, Londres i, fins i tot, a València (el 1950).

En aquest periple, Robert s'acostà a les preocupacions existencials de la *Beat Generation*, en una època especialment dura

per a les classes més desprotegides de l'aparentment opulenta societat ianqui. Fou el temps de l'Ac-

tion Painting de Jackson Pollock i del *rock and roll*, mentre a Europa creixia l'angoixa vital i els joves d'aleshores esgotaven el curs dels dies.

Abans d'arribar a l'època de *The Americans* (1955-56), on la crítica social va unida a una recerca de nous llenguatges, Robert Frank havia plasmat

el neguit que duia dins. Un desànim que es projectà en llarguíssimes perspectives de carrers de Nova York, on una línia blanca, de traç irregular, es fa centre de la solitud. Però és aquesta una solitud lírica, poètica en la seua nuesa. Una *nue-sa flou* que no embafa, sinó que et permet d'obrir els ulls a la més crua bellesa grisenca. Vegeu *Cotxe fúnebre*. Londres (1952), *Taula*, *Andraitx*. Mallorca (1951) o *Cafeteria Sagamore*, *Nova York* (1963) i ho podreu comprovar.

De tot el que hem dit, se'n desprèn una concepció de la fotografia, com a fet social, que es deu a la humanitat generadora d'imatges, però aquesta visió no abandona el tamís poètic resultant una estètica definida pel contrast i l'emoció, i accentuada per les formes tortes i en diagonal amb les quals ens mostra una realitat irregular, vista amb la sorpresa del ràpid clic de la càmera.

«Gent ombrivola i negres esdeveniments, gent tranquil·la i llocs pacífics i les coses amb què s'ha topat la gent, és el que intento mostrar en les meues fotografies», ens diu Robert Frank sis anys abans de decidir abandonar la fotografia i dedicar-se al cinema i, més recentment, al vídeo. Tanmateix, des del 1958, R. Frank ha continuat fent fotos, amb l'excusa del muntatge fílmic, i la magnífica sorpresa sorgeix amb el *Doble paisatge*. *Mabou* (1971), una bestreta del treball compositiu que, anys després, mamprendrà David Hockney. Robert Frank mira esquivant l'observació directa; és una mirada en blanc i negre, esguitada per fragments de gris: és la mirada que lliga poesia i vida.

Cotxe fúnebre. Londres, 1952 (dalt), Drugstore, Detroit, Michigan (1955)